

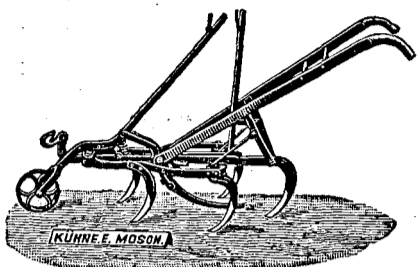
*Burgonyafuot corrector
Helye
E. J. E.*

ERDÉLYI GAZDA

XL. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVAR, 1908. Május 24.

21. SZÁM.

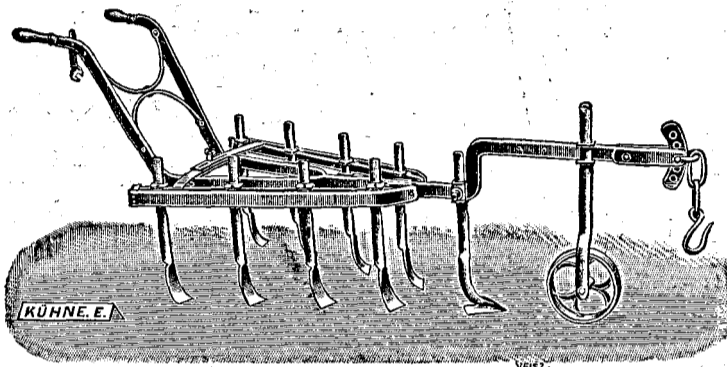
KÜHNE E.

hazánk legrégebb
mezőgazdasági
gépgyára

MOSONBAN

elismert gondos kivitelben szállít: mindennemű egysoros kapálóeszközöket, Columbia kultivátorokat, Herrmann-kapálókat,

Laass-pendszerű többsoros kapálógépeket,
Burgonyamivelőgépeket, Szénagereblyéket,
„OSBORNE” kévekötő- és marokrakó
•• arató- és fűkaszaló-gépeket. ••

Főraktár: 1672
Budapest, VI., Váci-körút 57/a.
Fiókraktárak: Debreczen és Temesvár.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és cze mentből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homok-
téglákat, cze ment-födélcserépeket, csöveket csatornázásra, alagsóvezé-
2119 seket, padlólapokat, itató vályukat stb.

Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.

Kivá nra t ingyen küldjük 82-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást
minden géphez adunk. Üzem berendezéshez oktatót küldünk, kivá nra t állandóan is. —
Levelezés magyar nyelven.

Különlegességi gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gaspar y & Co.

MARKRANSTÄDT bei Leipzig.

Homokvizsgálat, próbatfeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár
a maga nemében

220 munkás
95 szabadalom stb.

ELŐNYÖS FELTÉTELEK

Törlesztő kölcsönök.

AZ
Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-
birtokok és városi bérházakra

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített
telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérhá-
zaknál a telekkönyv, házberadó vallomás hitelesítve és az épület
vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas
összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsö-
nőknél számíttatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök
közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással
készséggel szolgál az

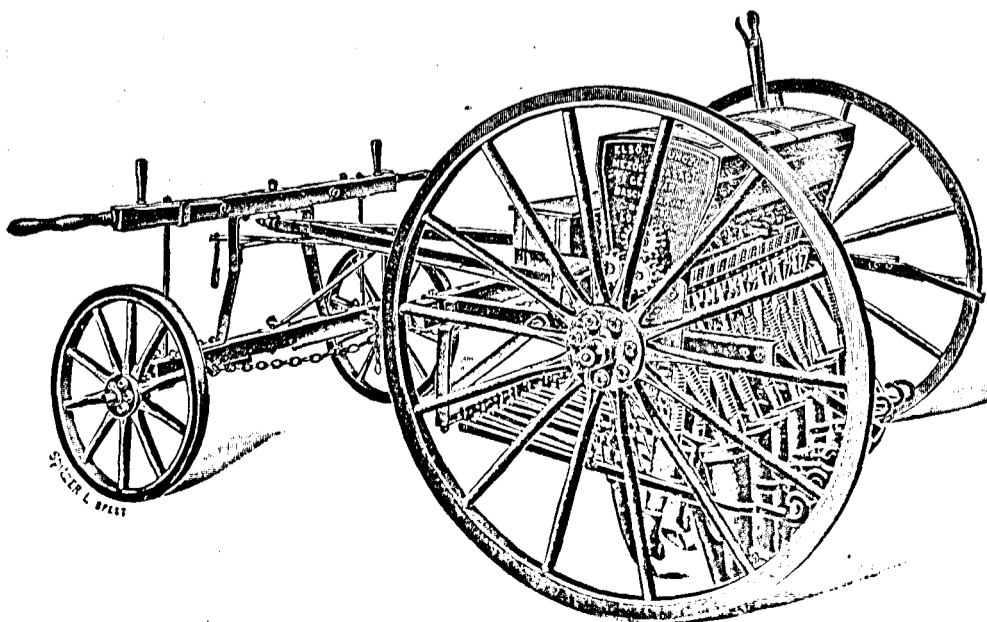
Igazgatóság.

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

1501

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Teljes 100-es árfolyam.

A legjobb vetőgép a szab.

LOSONCZI DRILL

Magyar gyártmány.

Árajánlatokkal és árjegyzékekkel
szívesen szolgál

A magyar kir. államvasútak
gépgyárának vezérügynöksége,

BUDAPEST V., Váci-körút 32.

A Rákóczi-uti volt téglagyári telepen
több olcsó házhely,

továbbá a Csertörő-utca 40 sz. ház,
a Magyar-utca 79 sz. ház.
a Deák-Ferencz-u. 15 sz. ház.
és egy sirkert eladó!

Értekezhetni a

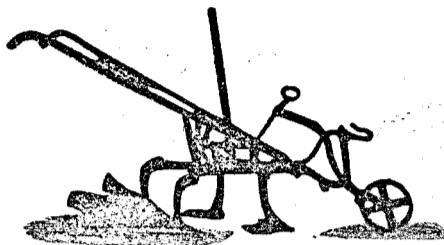
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. T.

Mátyás király-téri 7 sz. irodájában.

1007

**Legujabb LIMBEK-féle vas
lókapáló állítható karral.**

Tengeri, burgonya, répa és szőlőkapáló és töltögető-gép
5 és 3 kapával, ugyszintén készítek Tengeriszár-té-
pöt, kézi és járgány, vagy gőzhajtásra

Limbek Rezső
gazdasági gépgyár
NAGY-SZEBEN.

2164

Alfa Separator r. t., tejjgazdasági gépgyár

Budapest, VI. Lomh-u. 11.

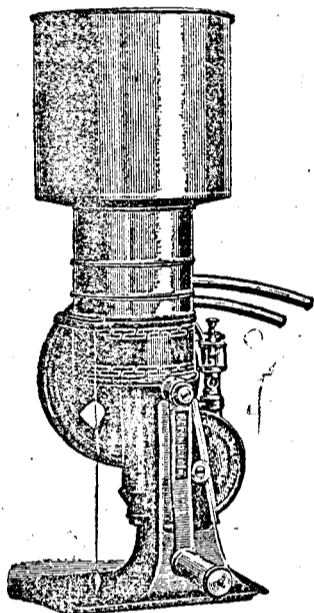
**1908. évi mintájú
Alfa Separator**

a legujabb és legtökéletesebb fölöző-
gép. Kérjen prospektust.

Gyárunk előállítja az összes tejjgaz-
dasági gépeket és eszközöket, beren-
dez teljes tejjtelepeket. Mindig friss
oltóanyag! 1018

Több mint 700 első díj!

Árjegyzék, költségvetés díjtalan.

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval
az összes háziállatok erősítésére, edzésére,
azok egészségének épségben tartására a

Brázay KINGSEM-FLUID
KINCSEM-SZESZ

minden gazdaságban és állattenyésztésben

nélkülözhetetlen.

Felülmúlja a hasonló célra szolgáló kül-
földi szereket, mert a leghatásosabb s leg-
jobb minőségű kipróbált anyagokból készül.
Használatban van minden jelentékenyebb
gazdaságban, állami és magánmésben, ka-
tonai-, polgári- és versenystállókban.

Kapható: gyógytár-, drogéria- és fűszer-
üzletekben, vagy közvetlenül a készítő:

Brázay Kálmán cégnél Budapest.

1 üveg ára 2.50 kor., 12 üveg ingyen cso-
magnolás és bérmentes szállítással 24 kor.
2105

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRS.

VASÖNTŐDE, GÉP- ÉS RÉZMŰGYÁR
Budapest, V., Csáklya-utca 3.

SPECIAL-
GÉPGYÁR:

szeszgyárak és szeszfinomítók
élesztőgyárak
keményítő-syrup- és dextrin-gyárak

teljes gépészeti berendezése.

Átalakít meglevő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.
Nemzetközi szeszértékesítő- és erjesztőipar-kiállítás Bécs 1904. — Nagy állami érem. — Legnagyobb kitüntetés.
(2149.)

**LOKOMOBILOK, GŐZCSEPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK,
ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK,
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.**

KIVANATRA SZIVESÉN KÜLDÜNK ÁRJEJYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGNÖKSÉGE, BUDAPEST

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 K.,
1/4 ÉVRE 3 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Milyen műtrágyákat használjunk, mikor szorjuk el és hogyan keverjük őket össze a talajjal? <i>Gyárfás József.</i>	277
A tojás conserválása. III.	273
A magyar komló toboz-termésének alakotani viszonyairól. <i>Csérer Lajos.</i>	279
Tárca:	
A gyógynövények termesztése. II. <i>Dr. Péter Béla.</i>	242
Irodalmi szemle:	
Mezőgazdák üzemi utmutatója. — Bortermelő Németország.	280
Kormányintézkedések:	
Közlemény. — Gyógynövények gyűjtése. — Az angol közönség tájékoztatása magyar gazdasági viszonyokról.	281
Vegyes közlemények.	281
Hirdetések.	

Milyen műtrágyákat használjunk, mikor szorjuk el és hogyan keverjük őket össze a talajjal?

Műtrágya sokféle van, de hazai viszonyaink közt csak a következők alkalmazása ajánlható a gyakorlati gazdáknak: a foszfor-savat tartalmazó műtrágyák közül a Thomassalak és szuperfoszfát, a nitrogénműtrágyák közül a kénsavas ammoniák és a chilisalétrom, a káli-trágyák közül a 40%-os káli-trágya, a keverék-trágyák közül pedig az ammonszuperfoszfát. Ezeknek a trágyaféléknek kiszórási ideje és a talajba való behozatala más és más és ez nemcsak az illető trágya oldhatóságának mértékétől, hanem egyéb viszonyoktól, elsősorban talaj és éghajlati viszonyoktól függ.

A műtrágyák közül a legfontosabb szerepet játsszák a *foszforsavtrágyák* és ezekből is fogyaszt a mezőgazdaság legtöbbet. Ugyanis a kulturtalajokban már természetből fogva kevés a foszforsavat tartalmazó közet, annak foszforsava is csak lassan válik a növényzet által felvehető kész táplálékká, pedig az összes kulturnövények közt a legnagyobb kiterjedésben termelt gabona kívánja a legtöbb foszforsavat a termés előállítására és a szemtermésében vándorol ki a legtöbb foszforsav a talajból és a gazdaságból. Innét van azután, hogy a kulturtalajaink majdnem kivétel nélkül meghálálják az okszerű foszforsavtrágyázást és hogy a nitrogén és káli-trágyák, a nitrogén és káli pótlására rászoruló talajokon rendszerint csakis foszforsavtrágyával együtt adva, jutnak kellő érvényre.

A foszforsavtrágyák közül, mint említettük, nálunk ez idő szerint a Thomassalak és szuperfoszfát jöhet figyelembe. Mindkét műtrágya foszforsavat tartalmaz, a különbség csak az, hogy a szuperfoszfátban vízben oldható alakban van jelen a foszforsav, míg a Thomassalakban lévő foszforsav nem oldható vízben, de azért a talajban lévő savak és a növénygyökerek váladéka könnyen feloldják. A műtrágya oldhatósága nemcsak azért fontos, mert a növény a poralaku trágyát nem képes felvenni, hanem csakis annak oldatát a talajban foglalt vízben, hanem azért is, mert minél könnyebben oldódik a műtrágya, annál jobban osztlatja el a talajban a csapa-

dék, annál hamarabb és behatóbban jut a növény gyökerecskéikkel érintkezésbe. A szuperfoszfát könnyebben oldódván fel, mint a Thomassalak, jobban is oszlik el a talajban, a növényzet gyorsabban veheti fel, mint a Thomassalakat, melynek hatása lassabb, de azért tartósabb is. Ebből az következik, hogy ott, hol gyors hatást akarunk, a szuperfoszfáthoz fogunk nyulni, míg ott, ahol tartósabb, lassabb hatás kívánatos, a Thomassalaknak fogunk előnyt adni. De ebből az is következik, hogy nehezebb oldhatósága miatt a Thomassalakat jobb a vetés előtt minél előbb alkalmazni, vagyis a tavasziak alá már ősszel, vagy az ősziak alá már az elővetemény tartóására szórva, hogy minél több szántással minél jobban keveredjék a talajjal. Igen jó sikerrel adhatjuk a Thomassalakat a vele megtrágyázandó növényt megelőző elővetemény alá is, különösen, ha az rövid tenyészidejű szálás takarmány, hogy a Thomassalaknak legyen ideje a talajban jól eloszlódnia. Így az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás a Thomassalakkal sokkal jobb eredményt ért el, az őszi búzánál, ha azt előveteménye, zabosbüköny alá adta, mint mikor a Thomassalakat közvetlenül őszi buza alá alkalmazta. Réten, szőlőben is az ősszel, illetve télen át adott Thomassalak a rákövetkező évben sokkal nagyobb hatást szokott kifejteni, mintha tavasszal adjuk, mikor gyakran az első évben nincs valami nagy hatása.

Mivel a szuperfoszfát könnyebben oldódik, kellő elosztására a talajban jóval kevesebb csapadékra van szüksége, mint a Thomassalaknak. Ősziak alá tehát közvetlen a vetés előtt hozható alá; tavasziak alá pedig ott, hol csapadékos szokott lenni a tavasz eleje, elegendő, ha a szuperfoszfátot kitavaszkodáskor szorjuk ki, de szárazságra hajló viszonyok közt, például az Alföldön tanácsosabb a szuperfoszfátot, már ősszel vagy a tél folyamán kiszórni, hogy elegendő legyen a csapadék a talajba való bemosásra. A nagyon is egyoldalú homok-talajoktól — futóhomoktól — eltekintve nem kell tartani, hogy a téli csapadék a szuperfoszfátot kimossa, mert a talaj a foszforsavát úgy leköti, hogy azt a víz ismét ki nem mossa. Ilyen egyoldalú homok-talajokon, ha a foszforsav kimo-

== Jobb és ==
megbízhatóbb
== magvakat ==

nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —
33 év óta

Mauthner
*
Ödön

cs. és királyi udv. szállító
magkereskedésében
BUDAPESTEN
VII., Rottenbiller-u. 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kapható.
Árjegyzék kívánatra ingyen és
bérmentve. 1002

Ajánljuk nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesbitett magyar fogatos szőlőpermetezőinket, melyekkel nagy munkaerő és permetező anyag megtakarítás érhető el.

Most megjelent tavaszi, szőlőmívelési árjegyzékünket az összes szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról kívánatra bérmentve megküldjük. 1006

o o Mezőgazdák A jegyü permetező 40 korona. o o
o o " " B " " 34 " o o

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE — BUDAPEST V. —
Alkotmány-utca 31.

nyújt a sörgyárosnak elég alapot a vásárlandó komló megbírálásánál, inkább bizik a sörmester tapasztalati becslésében.

A komló használati értékének és minőségének megbecslésére legalkalmasabb a *növénytan (mechanikai) elemzés*, amidőn elébb általánosan értékelve a komlótermés tömegét is, utóbb a komlótoaszt tesszük vizsgálat tárgyává, a makroszkopikus módszertől egész a mikroszkopium által mutatott anatómiai részletekig. Közlebbi alkattani vizsgálatokat (pl. a lupulin-kiválasztás folyamatát illetőleg) nem végeztem ezuttal, mert céloom az *alakítási keret* volt, amelyben a komlótoaszt egészében és szétbontva is vizsgáltam: a toaszt alkatrészek fejlődéséből, formájából egymásközi viszonyaiból olyan vizsgálati eredményekhez jutunk, melyek alkalmasak arra, hogy egy-egy elöttünk fekvő komlómintának megállapíthassuk az értékét (becsét) anélkül, hogy valamely *mesterséges* komló-értékökozatra figyelnünk kellene.

Megvizsgáljuk tehát a termés tömegét, majd abból egy marék mintát helyezünk magunk elé a kék papirossal betakart asztalra. Alkalmas eszközökkel osztályozzuk külön-külön csoportban a toasztokat tipikus és jellegtelen alakok szerint. Külömbiséget teszünk: *nagyság* szerint, az alak és nagysággal kapcsolatba hozzuk a toasztok *átlag méreteit* (diagrammáját) s az *absolutus súlyt*.

fogva, de toboza egészében és részleteiben is vad. Az lett számtalan vizsgálatomban a meggyőződés, helyesebb lesz mindég a *vadkomló egyszerű formájától kiindulni* s hozzá hasonlítani a kerti komlóterméseket is. Tehát nem megfordítva, ahogy minden régi és néhány újabb komlóvizsgáló még ma is szokta. De nemcsak a toaszt alak-, pikkelylevelek-, tengely-, magvak, lupulin-tartalom igazolja a vadkomlótól való kiindulásomat, hanem a lupulin szaga is: ez éles, nyers hagymaszzerű szag, amely azután a szaglási skálában már illatként fokozódik a legnemesebb komlófajtáknál.

A komlótoaszt fejlődéséről.

A komló (*Humulus Lupulus L.*) a Cannabinaclák családjába tartozó kétlaki növény, s mint ilyennek legközelebbi rokona a kender (*Cannabis sativa*). A gazdasági művelésben a nővirágu növényeket alkalmazzák. A természetben azonban felesen himvirágu egyedek is vannak, s ha ezek pollenje megtermékenyíti az ecetszerű nővirágot, a termőben a kendermaghoz hasonló, de annál kisebb magvacská terem. Ha ez a talajba jut, ebből is fejlődhetik új komló növényke, de ennek tőkéje csak 3—4 év múlva erősödik ivaréretté, ezért a gazdasági gyakorlatban nem magról, de az egy éves indahajtásnak a tőke felett levő s megfásult (megérett dugványokról) indadarabokjaiból ültetnek új komlóskerteket.

A fölszínre törő indák színe piros barna, vagy zöldes, a szár keresztmetszete 6 élű s az élek finoman fogazottak. A 8—10 méter magasra — balról-jobbra — csavarodó komlóda ezen horgasvégű szörképletekkel tartja magát a támasztó közegen (a művelésben zsinegen, vagy karón) ha azonban nincs alkalma felcsavarodni, úgy a földön elterülve, nem nő meg oly hosszura.

Az indákon izek (internodiumok), köztük levélbüttyök (nodiumok) vannak. A levelek a tő alján 5 ujjuk, az inda derekán 3 ujjuk hegyén egylemezűek s érdesek, átellenesen helyezvük el pálhák kíséretében; fiatal komlónál csak egy lemezű karélyos a levélke, később 3 ujjú s majd 5 ujjú lesz. Ugyancsak a levelek hónaljából fakadnak a toaszt-termő mellékágak (ostorindák), melyek legalább 60—80 cm. nöszszuak, az inda felső negyedében mindinkább kurtulnak. A toasztterméssel megrakott szárvég fürtszerű. (1. ábra.) Legtöbb toaszt az inda közepén nőtt termő ágakon található.

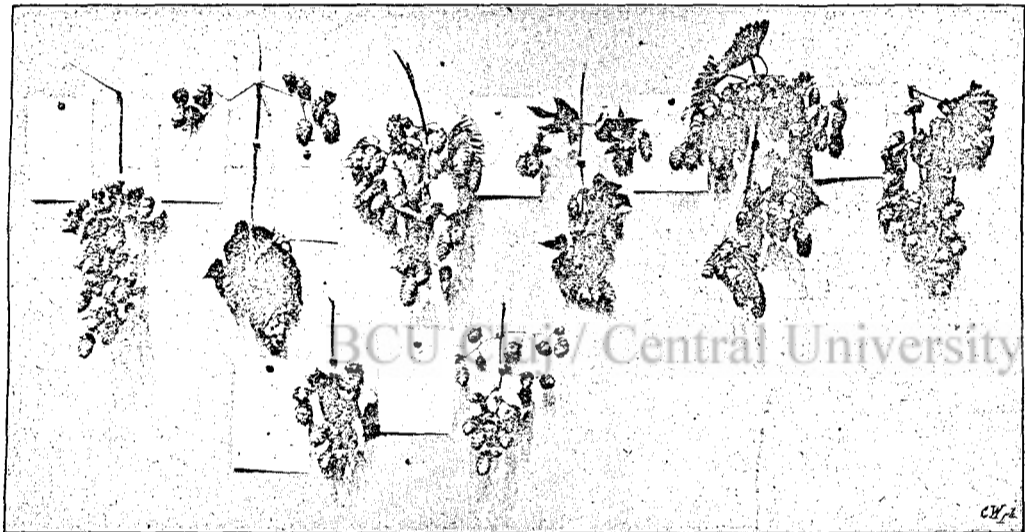
Csérer Lajos.

(Folytatjuk.)

IRODALMI SZEMLE.

Mezőgazdák üzemi utmutatója. E címen *Párczer Gyula*, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetete főtisztviselője szerkesztésében hasznos kiadvány jelent meg, mely tartalmazza mindazt, amire a gazdáknek gazdasági tevékenységének kereskedelmi részét illetőleg szükség van. A könyv a kereskedelmi forgalomban nélkülözhetetlen és a mindennapos üzleti életben folytonosan szükséges tudnivalókról szól. Célzerű és hasznos segédkönyv, mely a gazdasági életben olyannyira megkívántató gyakorlati kereskedelmi ismeretek elsajátítására nézve bő tájékoztatást nyújt. A munkának különös specialitása az Országos Központi Statisztikai Hivatal időszerinti sorrendben összeállított visárjegyzéke, az egyes állatnemek 1908. évi felhajtásának feltüntetésével. Az egyes fejezetek tárgyalják a gabonakereskedelmet összefüggőleg a tőzsdé szokványok magyarázatszerű közlésével. A vetőmagkereskedelmet, állatkereskedelmet, állategészségügyi részzel kapcsolatban. Magában foglalja az erőtakarmánycikkek beszerzése körüli tudnivalókat, a gépkereskedelmet. Utmutatás van a kiadványban a gazdasági áruszükségleti cikkek beszerzésére. Tárgyalja a széna- és szalmakereskedelmi szokványokat, élelmiszerkereskedelmet, borértékesítést, biztosítást. A jogírásban szó van a haszonbérletről a gazda és cseléd közötti jogviszony szabályozásáról. Ismerteti továbbá a gazdasági munkás és balesetbiztosítási törvényt. A könyvnek, mely *Perczel Ferenc* előszavával van ellátva, bolti ára 5 korona, megrendelhető a Pátria irodalmi vállalat és nyomdai r. t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Bortermelő Németország. Az elmúlt év nyarán szőlészeti tanulmányutat rendezett a „Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesülete”

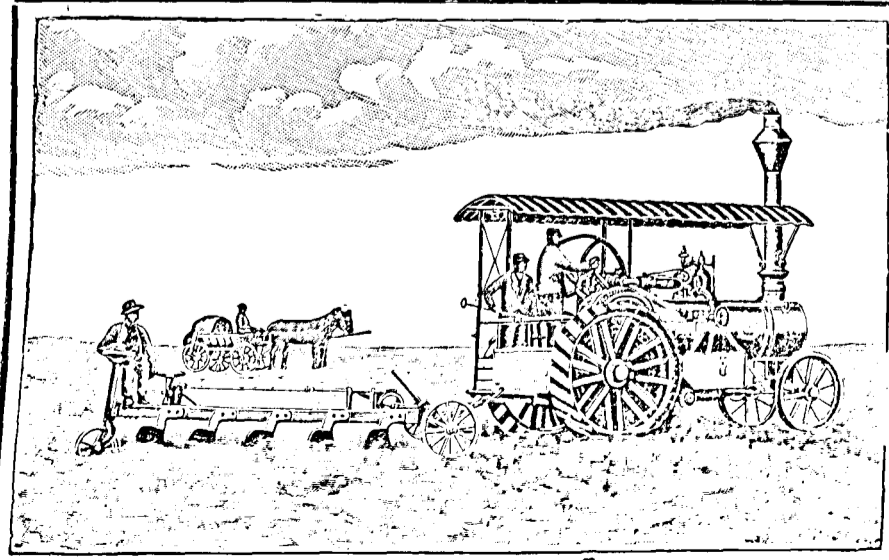
1. ábra. Komló fajták fürtös virágzata.

(1. Bácskai-spalti, 2. Eredeti stájer, 3. Eredeti Golding 4. Eredeti elsassi, 5. Zöld indáju daubai, 6. Fogarasi-saazi, 7. Ilyefalva-spalti, 8. Szent-Erzsébeti-Golding. A kolozsvári gazdasági akadémiai komlós-kertjéből.)

Majd szétszedve a toaszt, lemérhetjük a szár, tengely, pikkely levelek (esetleges magvak), és lupulin súlyát, s azok arányát. Ezeket az alkatrészeket egyenkint is vizsgálunk kell alakítási szempontból s majd megint szemügyre vesszük a toaszt egészében, vagyis miként állanak össze az alkatrészek egy egész toaszt az egyik alaknál, s miként a másiknál.

Az alap (a fajta ismerettől függetlenül) e vizsgálati módszernél nem valamely legjobb s legnemesebb komlófajta, hanem a *vadkomló* toaszt; ez legyen a kiindulási pont, nemcsak az emberi művelést nélkülöző termő viszonyainál

Évelő része a földszíne alatt 15—25 cmtr. mélyen vegetáló tőkéje (Rhizom), melynek élete 20—25 évig is eltart a kerti művelésben. Gyakran 3—4 cm. vastagságra is nő és belőle fejlődnek a talajba 3—4 meternyre is behatoló gyökerek; a tőke-fején található rügyekből minden tavaszon a fölszínre 20—25 inda hajt ki, ezek azonban csak egynyáriak. Legtöbbször mellékshajtások is fejlődnek a tőkéből, s ezek a földszíne alatt közel vízszintesen nyulnak, a tőkéből táplálkoznak, gyökshőreik nincsenek, de új növénykék fejlesztésére képesek ezek a komlótőke élősdí tarackszerű hajtásainak tekinthetők.

UJI Egygéprendszerű gőzszántás UJI (egy ölet fogó 7 vasu ekével).
Csekély befektetés. Olcsó üzem. Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból (Erdélyből is) kívánatra rendelkezésre állnak.

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

R.-T.

1908

Budapest, VI. ker., Váci-ut 19.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fű és leányka fehérmű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof

utódai

fehérmű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1008

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszőnyeg szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

Németország fontosabb borvidékeibe és a tanulmányuton tett megfigyeléseit és tapasztalatait rögzíti meg Dr. Drucker Jenő, egyesületi igazgató abban a fölötté tanulságos és érdekesebb könyvben, a mely most jelent meg és a melyet különösen azok figyelmébe ajánljuk, a kik Németországnak a bortermelés és borkezelés terén elfoglalt előkelő állásáról meggyőződést akarnak szerezni. A könyv főbb fejezetei ezek: Németország boraszatának jelentősége. Általános megjegyzések (szőlőmivelés, borkezelés, fogyasztás és értékesítés). A tanulmányut leírása. Független (Belgium üvegházi szőlőtermelése, a mayschossi pince-szövetkezet alapszabályai) A könyv ára: 2.50 korona, kapható az említett egyesületnél (Bpest, IX. Köztelek).

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Közlemény. 30125/VIII—1. szám. A növények, valamint a szőlő- és kerti-mivelés anyagai be- és kivételének tilalmazására nézve a Németbirodalom területén hatályban levő 1883. évi július 4-én kelt német császári rendelet szerint a csemegezőlő csak jól elzárt, de mégis könnyen átvizsgálható és átkutatható dobozokban, rekeszekben, vagy kosarakban vihető be. A német birodalmi kancellár 1907. évi november 6-án kelt körrendeletében megengedhetőnek jelentette ki, hogy a csemege (asztali) szőlő papírral kibélelt, fedő nélküli, vagy fonállal hozzáfűzött fedővel ellátott kis kosarakban, vagy oly rekeszekben is bebocsáttassék, a melyek kosárformában záros rekeszek (léces rekeszek) módjára forgácsból vagy vékony falapokból (falemezekből) készültek. A forgácsnak, falapoknak (falemezeknek) azonban elegendően erősöknek és oly sűrűen összeillesztetteknek kell lenniök, hogy kellő szilárdsággal bírjanak arra nézve, hogy szintűltig való csomagolás esetére is a szállítást rendes körülmények közt sértetlenül kibírják. Szükséges továbbá, hogy ezek a tartányok oly sűrűen béleltessenek ki tartós papírral, hogy tartalmuknak a forgácsok, lapok vagy lemezek közötti hézagokon való kiszóródásától tartani ne lehessen s előírja a körrendelet végül még azt is, hogy a fedő nélküli tartányoknak tartós és jól odaerősített papírral kell takartatniok. Feltétlenül és minden körülmények közt azonban elengedhetetlen követelmény, hogy a tartányok olyanok legyenek, hogy a beviteli állomásokon szőlőlevelekért és szőlőnövényi alkatrészekért való átkutatásuk könnyen és akadály nélkül foganatosítható legyen. — Budapest, 1908. évi május hó 11-én. *M. kir. földmivelésügyi miniszter.*

Gyógynövények gyűjtése. Hazánk német vidékein igen sok és értékes gyógynövény terem. vadon az utak mentén, az árokpartokon és szikes területeken. A természetnek ez az önként kínálkozó kincse eddig valósággal elhallódott, mert a nép sem a gyógynövény-szedést, sem szállítását, sem piacait nem ismeri.

Ezek a körülmények arra birták Darányi földmivelésügyi minisztert, hogy 8 napra terjedő kurzust rendeztet néptanítók és lelkészek részére. A kurzus a kolozsvári gazdasági akadémián lesz július 27-étől kezdődőleg. A jelentkező lelkészek és tanítók közül elsősorban a hegyvidéken és székelyföldön működőket veszik fel arra való tekintettel, hogy a gyógynövény-szedés leginkább ezen vidékek gazdasági helyzetén tudna segíteni. A kurzusra felvett lelkészek és tanítók teljes ellátást és 64 korona utazási átalányt kapnak. A kik a gyógynövény-szedés, szárítás és piaci ismereteket elsajátítani kívánják, adják be kérvényeiket május hó 30-áig vagy a kolozsvári gazdasági akadémia igazgatóságához vagy a hegyvidéki és erdélyrészi miniszteri kirendeltséghez. A kérvények a földmivelésügyi miniszterhez czimzendők.

Az angol közönség tájékoztatása magyar gazdasági viszonyokról. A londoni Earls Courtban f. hó 9-én megnyílt magyar kiállításban a m. kir. Kereskedelmi Múzeum külön fülkében mutatja be a külkereskedelem és iparfejlesztés terén való működését. Ennek kapcsán a kereskedelmi miniszter arról is gondoskodott, hogy a kiállítás látogatói tüzetes tájékoztatást kaphassanak a magyar közgazdasági viszonyokról. E végből a miniszter kiküldte Londonba Tonelli Sándor dr.-t, a ki másfél éven át működött a m. kir. Kereskedelmi Múzeum külkereskedelmi hirscholigati osztályában. Tonelli dr. állandóan az Earls-Courtban tartózkodik és a kiállítás látogatóinak a magával vitt kézikönyvtárból felvilágosításokkal szolgál Magyarország közgazdasági életének minden ágáról és azok, a kik Magyarországgal üzleti összeköttetésbe óhajtanak lépni, megfelelő utbaigazítást ad, a Kereskedelmi Múzeum londoni levelezőihez vagy közvetlenül az illető hazai cégekhez utasítja őket.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Uj magyar nemesek.** A hivatalos lap száma jelenti, hogy a király Bernát István országgyűlési képviselőnek, a magyar gazdaszövetség igazgatójának és törvényes utódainak a magyar nemességet „korláti” előnévvel, Rubinek Gyulának, az országos magyar gazdasági egyesület igazgatójának, valamint kiskoru István és Nándor nevű testvéreinek és törvényes utódaiknak a magyar nemességet „zsitvabesenyői” előnévvel adományozta. Valóban méltóbb érdemeket alig jutalmazhatott volna öfelsége. Bernát István és Rubinek Gyula a mezőgazdasági érdekek elsőrangú képviselői és védelmezői. Szívünkben gratulálunk.

— **Szaktanácskozás az uj műbortörvényről.** A mesterséges borok készítésének és a forgalomba hozatal tilalmazásának újabb szabályozása végett a földmivelésügyi miniszter előadói tervezetet dolgoztatott ki, a melynek az érdekeltek bevonásával való megvitatása céljából e hó 21-ére szaktanácskozást

hivott össze. Az anként az E. G. E. nevében és képviselőjében Br. Jósika Gábor e. g. e. alelnök jelent meg.

— **Gazdasági szakbizottság.** A földmivelésügyi miniszter az állandó gazdasági szakbizottságot a következőképp alakítja meg: Elnök: Mezőssy Béla földmivelésügyi államtitkár; elnökhelyettes: dr. Bartoky József miniszteri tanácsos; titkár: dr. Börsök Andor kir. törvényszéki bíró. Tagok: Darányi Béla miniszteri tanácsos, Pirkner János országos állattenyésztési főfelügyelő, Serbán János m. kir. jószágigazgató, Ruisz Gyula m. k. jószágigazgató, Horváth Sándor miniszteri tanácsos, Tomcsányi Gyula miniszteri tanácsos, Rochlitz Ernő m. kir. erdőfelügyelő, Józsa László műszaki tanácsos, báró Podmaniczky Gyula miniszteri titkár, dr. Pap Ragány István miniszteri titkár, ifj. Ivády Béla miniszteri segédtitkár, Antalffy Andor felmérési központi felügyelő, Kollár Dániel felmérési központi felügyelő, Avedik Sigmond kuriai bíró, Zsiros Kálmán kuriai bíró és dr. Sebess Dénes ítélőtáblai bíró.

— **A nemzetközi tejjgazdasági kongresszus.** A nemzetközi tejjgazdasági kongresszus nagybizottsága kedden tartotta alakuló ülését gróf Dassewffy Emil elnöklete alatt a földmivelésügyi miniszterium tanácstermében. A kongresszust a jövő év folyamán rendezik Budapesten s az iránt máris széles körben nyilvánul érdeklődés. Gróf Dassewffy Emil megnyitó beszédében vázolta a tejjgazdálkodás jelentőségét az ország közgazdaságára nézve s egyben azt a reményét fejezte ki, hogy a budapesti kongresszusnak sikerülnie fog mindazokat a kérdéseket kedvezően megoldani, amelyek a tanácskozás tárgyai lesznek. Ezután dr. Koerfer István főtitkár javaslatára megválasztották az elnökséget, a nagybizottságot és a különböző szakbizottságokat.

— **Kereskedelmi szerződés Romániával.** Bécsi táviratunk szerint Mihálovics külügyminiszteri osztályfőnök, a vám- és kereskedelmi értekezlet elnöke Bukarestbe utazott, hogy a román kormányval az Ausztria-Magyarországgal való kereskedelmi viszony újraszabályozása dolgában tárgyaljon. Utazásának tisztára tájékoztató jellege van.

— **A Magyar Gazdaszövetség, igazgatóválasztmánya Bujanovich Sándor, utóbb Kodolányi Antal elnöklete alatt ülést tartott, amelyen Bernát István igazgató előterjesztésére felvettek 33 új tagot, majd Kolozsvár Lajosné megbízták, hogy a bourtoni nemzetközi női szövetkezeti kongresszuson a magyar nők szövetkezeti ligája képviselőjében vegyen részt. A Magyar Társadalomtudományi Egyesület felkérésére elhatározták, hogy a társulatnak őszi előadásai alkalmával ismertetni fogják a magyar földbirtok politikáját. Hozzájárult a szövetség a Sopronmegyei Gazdasági Egyesület határozatához, a levágtott gümökörös állatok egészséges testrészeinek értékesítése tárgyában. Tudomásul vették, hogy a**

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták” és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményének legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelők és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíves-ködjék ingyen árjegyzőket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. Sürgőnycim: Kalmár-rostagyár.

szövetség által megállapított telepítés parcellázási akció szép sikerrel folyik. Jóváhagyta a választmány Bernát István igazgató által előterjesztett zárószámadásokat. Kimondták, hogy a folyó évi közgyűlést június hó 23-án, vagy 24-én tartják meg s ez alkalommal Emődy József előadást tart az új vámtarifá hatásától. A közgyűlés ezuttal Parádon lesz. A bank-kérdésre vonatkozólag megbízták az igazgatót, hogy a szövetség tagjainak erre vonatkozó véleményeit gyűjtse össze, amelynek alapján a szövetség annak idején állást foglalt e kérdésben.

— **Osztályozás az állami ménesekben.** A földművelésügyi miniszter közli az érdekelt közönséggel, hogy idei lóosztályozás határnapjai a következők: Mezőhegyesen: május 27-től június 4-ig. Bábolnán: június 13—17-ig. Kisbéren: június 19—23-ig és Alsószombatfaluán augusztus 5—7-ig.

— **Mezőgazdasági tanfolyam néptanítók és gazdasági szaktanítónők számára.** A m. kir. földművelésügyi miniszter a gazdasági ismétlő-iskolák vezetésére bízott néptanítók, illetve szaktanítónők gazdasági kiképzése céljából folyó év július 20-tól bezárólag augusztus 14-ig az algyógyi, békéscsabai, breznóbányai, csákovári, csikszeredai, hódmezővásárhelyi, jászberényi, karcagi, komáromi, lugosi, nagyszentmiklósi, rimaszombati, szentimrei, szilágysomlyói és szabadkai földmivesiskolában a múlt évhez hasonlóan 20—20, összesen 300 néptanító, a kecskeméti földmivesiskolában pedig 20 gazdasági szaktanítónő részére négy hetes mezőgazdasági tanfolyamot rendez. Ezen tanfolyamra felveendő minden egyes néptanító, illetve szaktanítónő egyszáz (100) korona általánosan részesül, mely összegből negyven (40) korona ellátási díj levonásával harminc (30) korona a jelentkezéskor, ugyanannyi a tanfolyam befejezése után fog kifizetett. A tanfolyamokra tényleg alkalmazásban levő oly néptanítók, illetve szaktanítónők vétetnek fel, akik mezőgazdasági tanfolyamon még nem vettek részt. A tanfolyamokra felvételt kívánó egyének az iránt illetékes tanfelügyelőségeknél tartozniak kellő időben jelentkezni. A kir. tanfelügyelők a folyamodók névsorát a vallás és közoktatásügyi miniszterhez terjesztik fel, a felvétel pedig a vallás- és közoktatásügyi miniszter kijelölése alapján fog történni.

— **Csángó munkások behozatala.** A magyar gazdászövetség választmánya foglalkozott a csángó munkások behozatalának kérdésével és határozatilag kimondta, hogy ezeknek az állami munkástartalékba való felvételét kívánatosnak tartja, miért is megkeresést intéz a földművelésügyi miniszterhez, hogy az évente mezei munkára elszegődő csángók behozatalát célszerű intézkedésekkel lehetővé tegye.

— **Gyümölcsfeldolgozó gépek kölcsönzése.** A földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a gyümölcsstermelő vidékek gazdáit minél kiterjedtebb módon értesítsék arról, hogy a miniszter olyan községeknek, egyleteknek és szövetkezeteknek, melyek a folyó évben nagyobb gyümölcsstermést várnak és azt friss állapotban nem tudják értékesíteni; másrészt pedig nincsenek olyan helyzetben, hogy maguk szerezhessenek be cider malmokat, sajtólókat, aszalókat, — ezeket a gyümölcsfeldolgozó gépeket három-hat heti használatra a földművelésügyi minisztérium ingyen engedi át, A kérvényeket legkésőbb június 10-ig kell beterjeszteni. Tudtul adja a miniszter azt is hogy a szállítási költségeket az érdekeltek viselik, továbbá azt, hogy ezen szeszifzőköszülékeket borseprő és szőlőtörköly lefőzésére egyáltalában nem engedélyezi. Mivel pedig a gépek és eszközök csak korlátolt számban vannak, azokat csak oly községeknek és szövetkezeteknek engedi át, ahol tényleg tömeges és friss állapotban nem értékesíthető gyümölcsstermés várható.

— **Selyem tenyésztésünk 1907-ben.** A földművelésügyi minisztérium selyemtenyésztési felügyelősége most teszi közzé az 1907.

évről szóló jelentését, a mely megállapítja, hogy az 1906-iki eredménnyel szemben némi visszaesés tapasztalható, a mely körülmény leginkább a tenyésztők számának apadására vezethető vissza. 1907-ben 2914 községben 73.716 család foglalkozott selyemtenyésztéssel és 1.407.155 kiló gubot termeltek 2,874.032 korona értékben. Ezenkívül jóformán egész éven át a gubók kezelésével, a selymérté elállításával és a selyemfonódákban 4200 munkásnőt foglalkoztattak, a kiknek keresete 1,600.000 koronára rugott. Az összereset tehát 1907. évben, a melyet a selyemtenyésztés és az ezzel összefüggő selyemfonóipar nyújtott a népnek, 4,474.032 korona volt. Az országos selyemtenyésztési felügyelőség fennállása óta pedig összesen 75,116.415 koronát fizettek ki. A selyemgubó termelés jelentőségét már az is emeli, hogy az országban termelt selymet itthon fonjuk meg és itt az országban dolgozhatjuk fel szövetté. Ilyen fonódák vannak Pancsován, Ujvidéken, Mohácson, Tolnán, Lugoson, Győrött és Komáromban. 1908-ban üzembe fog jönni a békéscsabai és a törökkanizsai új fonóda 200 orsóval. Ezen fonódákkal együtt a Magyarországon előállított selyem értékét közel 9,000.000 koronára tehetjük. A magyar selyem végigjárta a világ összes selyem piacait és mindenütt az ismert legjobb selymek közé soroztatik. Ennek megdönthetetlen bizonyítéka, hogy a magyar selyem a legmagasabb árt éri el mindenütt, a melyet egyáltalán fizetnek a nyers-selyemért.

— **A Kühne E. cég mosoni gazdasági gépgyárának részvénytársasággá történt átalakítása.** A „Kühne“ Mezőgazdasági Gépgyár Részvénytársaság ma tartotta alakuló közgyűlést a Hazai bank helyiségeiben. A részvénytőke 2,000.000 koronában állapított meg. Az összes részvényeket a Kühne E. cég tagjai vették át, a kiknek szakavatott kezében a gyár vezetése ezennel is megmarad. Bankári összeköttetése az új részvénytársaságnak a Hazai Bank lesz.

— **Magyar találmányu eke bemutatása.** *Furénák* Miklós földbirtokos új rendszerű ekét talált fel, amelyet most mutattak be a nagyszámu gyakorlati gazdákból és mérnökökből álló meghívott társaságnak *Dessewffy* Emil gróf ujszászi birtokán. A jelen volt szakfrfiak egyhangulag megállapították, hogy ez az eke sokkal jobb, mint az eddig legkiválóbbnak tartott Sachs-rendszerű ekék.

— **Országos rózsza és pelargonium kiállítás Budapest.** Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület által folyó évi június hó 17—21-ig rendezendő rózsza és pelargonium kiállítás iránt általános lévén az érdeklődés, több hazai iparos kérelmére elhatározta a rendező bizottság, hogy a kiállításban helyet biztosít a kertészeti iparnak is, amennyiben az a kiállítás keretében alkalmazható. Különösen díszcserepek, vázák, jardinierek, — hazai gyártásu virágcserepek, balkon és ablakdiszítésekhez alkalmas edények, fából, fonóanyagból vagy vasból. Kertibutorok, Kerttervek, amennyiben azok különösen a rózsza és pelargonium növények célszerű alkalmazását és fölhasználását a kertekben és parkokban célozzák. A kertipari cikkek közül első sorban a balkon és ablakdiszítésekhez alkalmas edényekre helyez a bizottság súlyt.

— **Mellékletünk.** *Duuky Fivérek* egy érdekes körlevél veszik olvasóink lapunk jelen számához mellékelve. Fölhívjuk rá a figyelmet.

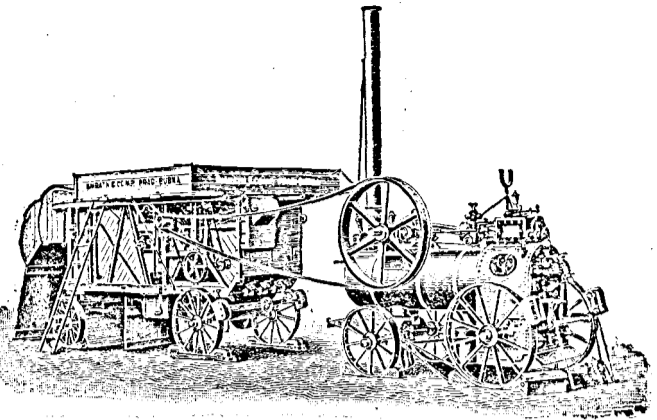
— **Bregi, Kapronca mellett.** Finjerec és Dlaka cég vizimalmát jelentékenyen megnagyobbította és gőzüzemű malommá alakította át, A hajtógépet, egy tulhevitett gőzzel dolgozó legmodernebb szerkezetű lokomobilt, *Umrath és társa budapesti cég* szállította prága — bubniai gyárából,

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELTE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

A mi különlegességeink:

Cséplőgépek

kézi-, járgány- és gőzerőre.

ROSTÁK

Lokomobilok

gazdasági és ipari célokra.

Kerekeken 12 HP.-ig Fekvők 200 HP.-ig. 1801. V.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcséplőkészletek 12 HP.-ig — Ipari mozgonyok 200 HP.-ig.

Magyar Jelzálog Hitelbank

képviselősege

Kolozsvárt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr. Rhédey-ház I. e.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona

záloglevélkölcsönöket

nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra 4%-os és 4 1/2 %-os záloglevelekben.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ bizalmi férfial adnak véleményt. 1001

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-nek

Kolozs és több szomszédos megye területére kizárólagosan jogosított képviselőtében a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kímélő eljárással szerezek

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, konvertálok más intézeti terheket és egyuttal rendbe-szedem az elhanyagolt birtok- és teherállapotokat.

Kiváló biztosságu tőkebefektetésül ajánlom ez intézetnek a tőzsdén is jegyzett adó és egyéb levonásmentes óvadékképes és különösen katonai házassági óvadéku alkalmas 50 év alatti kisorsolásra rendszeresített

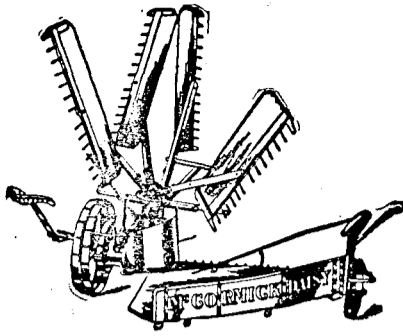
„4 és 4 1/2 százalékos zálogleveleit“.

Ezek kaphatók és a szelvények költségmentesen kifizetettnek: az intézetnél Nagyszebenben és helyben a Kolozsvári Kereskedelmi Banknál. Mindennemű felvilágosítást díjmentesen és készséggel megad:

Erdélyi erdő-, faanyag- és hányaügynökség GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Malom-utca 16. szám.

A legelőnyösebb módon közvetít mindennemű ingatlan adásvételeket, bérleteket és bármiféle kereskedelmi ügyleteket. 2162

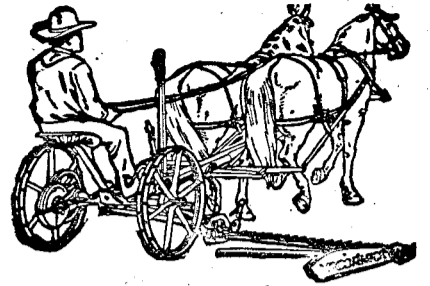

M^c CORMICK

Harvesting Machine Company, Chicagó U. S. A.

Igazgatósága és főraktára:

BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 12.

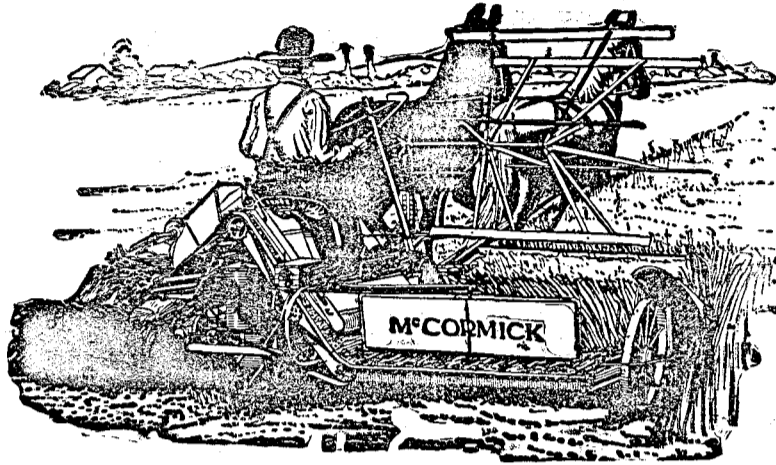

Speczialitások:

Kévekető-aratógépek 5 és 6 ang. láb metsző szélességgel szállító- és rúd-hordó-készülékkel.

- o Szabadalmazott Kalászemelő.
  - o „Daisy“ marokrakó-aratógép
  - o autom. asztal-felhajtókészülékkel.
  - o „New 4“ fűkaszalógépek
- 3 1/2, 4 1/2 és 5 ang. láb metsző szélességgel.

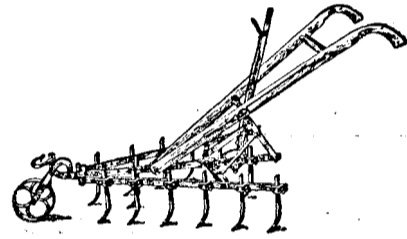
Szabadalmazott „D á n“ késgerenda, Selyemfű, mohos rétek stb. közönséges késgerendával, csak hiányosan kaszálható takarmány számára.

Speczialitások:

„Sidedelivery“ kombinált szénagyűjtő és forgatógép.

- o o Aczél-szénagyűjtők. o o
- o o Aczél-szénaforgatók. o o
- o o Aczél-lókapák,
- o o tengeri, burgonya, szőlő stb. kapálására.
- o o 14 fogas Cultivator,
- o o 7 külön gyomláló késsel, tengeri, szőlő,
- o o takarmányrépa stb. számára.

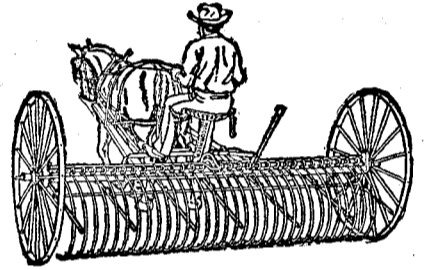

2098

M^c CORMICK aratógépeinek 22 éves példányai

egy magyar gazdaságban még mindig kifogástalan, jó munkát végeznek.

Nagy képes katalógus és árjegyzék kívánságra díjmentesen.

Egy nagyobb gazdaságba

kerestetik

30—40 év közötti

gazdatiszt,

a ki a gazdaság minden ágában jártas, azt önállóan vezetni képes, józan életű, erélyes, megbízható. Czim a kiadóhivatalban megtudható.

2167

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS. KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermeik vannak:

- Kolozsvár, Miskolc,
- Mátyás király-tér 10. Városház-tár 20.
- Dés, S.-A.-Ujhely,
- Felsősetatér. Főter 9.
- 1729 Sárospatak,
- Kossuth Lajos-u. 70.

Haszonbérbe

adandó
Kolozsmegyében fekvő

613 hold terjedelmű birtok

1908. évi október, vagy november hó elsejétől.
Bővebbet a kiadóban.

2166

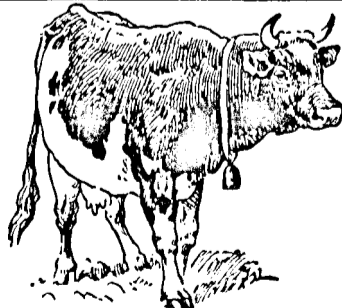

Kwizda-féle Restitutions-fluid

mosóvíz lovak számára. — Ára egy üvegnek 2 kor. 80 fill.
Több mint 40 éve használják az udvari és más nagyobb istállóban, úgy a polgári mint katonai körökben, az izmok erősítésére, nagy használat előtt és izombénóság ellen. A lovat trainigben igen nagy munkabírássra képesíti. — Kwizda-féle Restitutionsfluid szővődjegy, címke és göngyölés törv. védve.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, Budapest, VI., Király-utca 12. és Andrassy-ut 26. sz.

1900. párisi világiállítás Grand Prix.

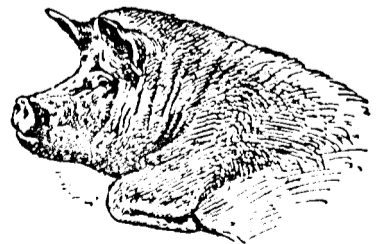

Kwizda-féle Korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. — 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására. — 1 doboz ára 1.40 K. 1/2 doboz 70 fillér.

Kwizda's

- Blister**
grauer, scharfe Einreibung,
1 Tiegel K 2.—
- Hufkitt**
künstliches Hufhorn, Stango
K 1.60.
- Hufsalbe**
zur Behütung vor spröden und brüchigen Hufen, 1 Büchse à 400
Gramm K 2.50.
- Abführpillen**
für Pferde (Physik), 1 Blechdose K 4.—.
- Kolikpillen**
für Pferde u. Hornvieh, 1 Büchse
K 3.20, 1 Karton K 1.20.
- Wurmpillen**
für Pferde, 1 Blechdose K 3.20,
1 Karton K 1.20.

KWIZDA-féle sertéspor.

Egészégi por a hizlalás előmozdítására.
Kis doboz Kor. 1.20. Nagy doboz Kor. 2.40

KWIZDA-féle baromfipor

diatetikus szer a tápszerhez való hozzáadására ludak, kacsák, tyúk, gyöngytyúk, pávák stb. részére.
Egy doboz ára K. 1.

ERDELYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32

M. kir. szabadalm. osztályosjegyek főelárusító helye.

A bank elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat,

járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapirokat, idegen pénznemeket

elad és vásárol

Előleget ad értékpapirokra,

folyószámlán és előre meghatározott időre.

Díjmentesen bevált szelvényeket

és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket,

hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt

tűz- és betörésmentes páncozszekrényeket. (Safe Deposits.)

2055

Üzleti órák:

d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntő és gépgyár r.-t. Budapesten.

MOTOROK benzin-, spiritus-, gáz-, szivógáz- és kohógázüzemre minden nagyságban 3000 ló-erőig. Üzemköltség 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ fillér lóerőnként és óránként. **EMELŐDARUK** kézi-, gőz-, petroleum- vagy elektromos hajtásra. Közúti hengerlőgépek. **Gőzekék.** Gőzmotoros személyszállító vasúti kocsik kis- és nagyvasútak számára. Mindenféle **vasúti kocsik** személy- és teherszállításra. Vasúti felszerelések. Kéregöntésű kerekek (Griffin rendszere.) **Hengerszék**ek malmok számára kéregöntetű hengerekkel. Mindenféle **malomgépek.** Egész malmok berendezése és felszerelése. **Brikettsajtók** szén-, fűrészporszerű brikettelésére. **TURBINÁK** minden egyes esetben a helyi szükségletnek megfelelően szerkesztve; tehát az elérhető legnagyobb hatásfok biztosításával. Speciális gépek a papír és cellulózgyártásához. Transzmissziók. Füstemsztő készülékek. Gyári berendezések.

Árjegyzékekkel és költségvetésekkel szívesen szolgálunk.

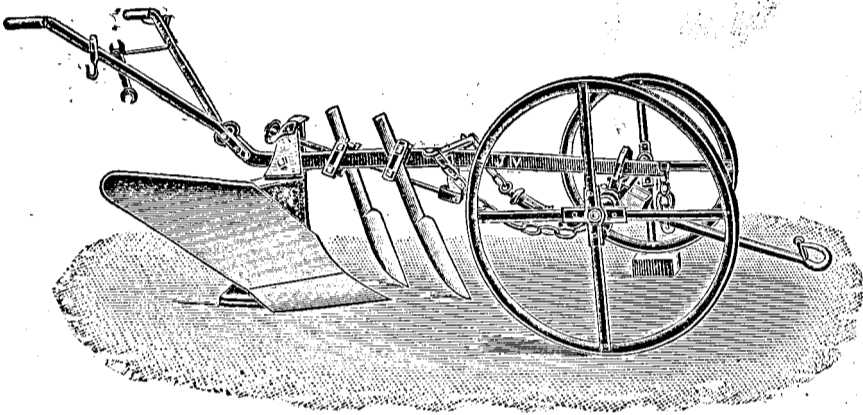
GANZ-féle VILLAMOSSÁGI R.-T., Budapesten, II. ker., Lövház-utca.

Budapest-Budapestvidéki üzlet, IV. Koronaherzeg-utca 5.

Elektromos világító- és erőátviteli berendezések egyen- és váltakozó áramra. Kolibri ívlámpák reklámcélokra. Elektromos üzemek berendezése uradalmakban. Meglévő berendezések átalakítása. Elektromos üzemű szivattyúk, tejgazdasági berendezések, emelőgépek, ventilátorok, mezei vasutak, szántó-, cséplő-, aprító- és takarmányozó berendezések. Elektromos kis és nagy vasutak. Bányavasutak.

— Árjegyzékkel és költségvetéssel szívesen szolgálunk. —

2079

Gyakorlatban kitűnőnek bizonyult ::
szabadalmazott kétsorosozlyás, elzárható

JURENÁK-ÉKÉKET

szállít:

„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. Mosonban.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a. sz.

Fiókraktárak: Debreczen és Temesvár.

Ezenkívül megrendelhetők: Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V., Alkotmány-utca 31. és Agrikultura mezőgazdák-ellátó r.-t.-nél, Budapest, V., Zoltán-u. 12. sz.

!! Régi egytetemes (Sack-rendszerű) ekék gerendelyeinek átváltoztatása Jurenák-rendszerre darabonként 22 K. !!

☛ Rendelések idejekorán eszkozlendők. ☛

2171

A címre tessék ügyelni!

VALÓ-

di francia különleges gések (ovszerek) csakis F. Bergerand filis leghíres ebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál

Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 50. sz.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 2140

Birtokbérlet.

300 kat. holdas birtok, eddig házi kezelésben őszi átvétellel bérbe adatik. Vasut, posta, távirtda helyben Értekezhetni lehet: —

özv. Cseh Sándorné, Héjjasfalva.
— Nagy-Küküllő megye. —

2169

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,

Wien, II., Handelsquai No. 130.

Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

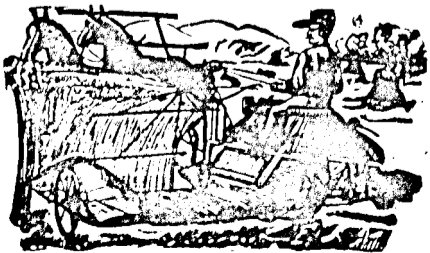
2080

„NOXON“

KANADA-KASZÁLÓ-GÉPEKET

elsőrendű gyártmányt

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentesen.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentesen.

Kévekötoeket, Aratógépeket, Fűkaszalókat, melyek kifogástalanul dolgoznak

szállítanak: 2135

Mayfarth Ph. és Tsa, Bécs

M. m. Frankfurt, Berlin, Páris.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
által a legutóbbi árak mellett ajánlatom

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, lóhers-cséplők,
tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr.
kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-
morzsolók, darálóok, őrlőmalmok, egytetemes
aczel-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle gőzeke garniturájával Erdélyben tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kívánságára jó minőségű kőszénről vállalkozók gondoskodnak illetve évi kötésükből átengednek.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Báró Kemény József, Maros-Németi, u. p. Déva, vagy
Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,
Budapest, IV. Molnár-utca 11. 1934

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakszt

csillag védjeggyel helyesen alkalmazva, minlegelőcsőbb foszfor-savas munkákkal és aráján-Stern Marko den rővénynek legjobb és trágyája. — Kívánatra szaklaltalkészésegesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI. Andrassy-út 49.
a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviseleje.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre!
Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

Mikrosol

Hatása biztos!

Páratlan a maga nemében!

Ajánlattal és prospektussal szivesen szolgálunk egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

festékgyárak

BUDAPEST, VII., Örnagy-utca 4.

M. Á. V. ERDÉLYI FŐ- ÉS MELLÉKVONALAINAK MENETRENDJE.
Az összes vég- és csatlakozó állomások kimutatásával. Érvényes 1908. május 1-től.

I Gy. 720	Sz. 900	Sz. 540	Gy. 915	ind. Budapest k. p. u. ér.	Sz. 720	Gy. 750	Sz. 640	Gy. 940
" 520	" 827	" 727	" 553	é	" 559	" 1110	" 649	" 1232
" 532	" 854	" 830	" 611	ind. Kolozsvár é	" 521	" 1050	" 610	" 1200
" 651	" 1016	" 1017	" 726	é Ar.-Gyeres A) ind.	" 348	" 930	" 443	" 1033
" 715	" 1044	" 1059	" 750	é Kocsárd B) ind.	" 307	" 900	" 415	" 1005
" 805	" 1143	" 1246	" 831	é Tövis ind.	" 157	" 812	" 325	" 900
" "	" 1205	" 133	" 838	é Tövis é	" 132	" 800	" 224	" "
" "	" 1239	" 208	" 905	é Küküllőszög C) ind.	" 1253	" 735	" 153	" "
" "	" 127	" 308	" 944	é Kis-Kapus D) ind.	" 1146	" 655	" 100	" "
" "	" 300	" 447	" 1051	é Segesvár E) ind.	" 954	" 549	" 1135	" "
" "	" 326	" 516	" 1114	é Héjasfalva ind.	" 930	" 526	" 1109	" "
" "	" 712	" 850	" 209	é Brassó F) ind.	" 546	" 245	" 730	" "
II Gy. 725	Sz. 809	Gy. 200	Sz. 1010	ind Budapest k. p. u. ér.	Sz. 610	Gy. 110	Sz. 720	Gy. 935
" 1212	" 329	" 654	" 605	é Arad é	" 930	" 818	" 1125	" 416
" 1222	" 402	" 704	" 635	é Arad é	" 850	" 808	" 1050	" 401
" 307	" 902	" 1001	" 1041	é Piski a) ind.	" 412	" 508	" 615	" 105
" 401	" 1030	" 1101	" 1204	é Alvinc b) ind.	" 248	" 409	" 448	" 1205
" 427	" 1049	" 1113	" 1224	é Gy.-Fehérvár c) ind.	" 230	" 357	" 429	" 1136
" "	" 1125	" 1135	" 1258	é Tövis ind.	" 200	" 333	" 335	" "
A. Sz. 733	V. 1040	V. 659	Sz. 1026	ind Ar.-Gyeres é	Sz. 430	V. 955	V. 333	Sz. 912
" 755	" 1102	" 721	" 1048	é Torda ind.	" 410	" 935	" 313	" 852
B. V. 201	Sz. 805	Sz. 315	Sz. 910	ind Kocsárd é	Sz. 740	Sz. 240	Sz. 834	V. 1231
" 253	" 846	" 356	" 951	é M.-Ludas B) ind.	" 700	" 200	" 754	" 1143
" 453	" 1025	" 531	" 1127	é M.-Vásárhely ind.	" 526	" 1225	" 615	" 935
" 506	" 1040	V. 556	" "	é M.-Vásárhely ind.	" "	" 900	" 555	" 915
" 635	" 1201	" 725	" "	é Szász-Régen ind.	" "	" 734	" 440	" 754
" 830	" 124	" 905	" "	é Déda ind.	" "	" 542	" 325	" 617
B ¹ V. 845	" "	" "	" "	ind M.-Ludas é	V. 730	" "	" "	" "
" 919	" "	" "	" "	é Sajó-Magyaros ind.	" 152	" "	" "	" "
" 1014	" "	" "	" "	é Beszterce ind.	" 109	" "	" "	" "
C. V. 302	V. 243	" "	" "	ind Küküllőszög é	V. 844	V. 643	" "	" "
" 902	" 838	" "	" "	é Parajd ind.	" 935	" 105	" "	" "
D. Sz. 228	Sz. 1120	V. 710	" "	ind Kis-Kapus é	V. 923	Sz. 615	Sz. 1233	" "
" 358	" 1257	" 915	" "	é N.-Szeben D) ind.	" 731	" 445	" 1110	" "
" 812	" 548	" "	" "	é Fogaras ind.	" 333	" "	" 442	" "
D ¹ V. 521	V. 145	V. 831	" "	ind Nagy-Szeben é	V. 700	V. 322	V. 1099	" "
" 557	" 221	" 913	" "	é Nagy-Disznód ind.	" 627	" 248	" 935	" "
E. V. 320	V. 1110	" "	" "	ind Segesvár é	V. 917	V. 600	" "	" "
" 606	" 1140	" "	" "	é Héjasfalva ind.	" 849	" 531	" "	" "
" "	" 155	" "	" "	é Sz.-Udvarhely ind.	" 700	" 305	" "	" "
F. Sz. 515	Sz. 841	V. 305	T. 700	ind Brassó F) é	Sz. 816	Sz. 159	V. 631	Sz. 1008
" 630	" 1008	" 430	" 823	é S.-Szt.-György F) ind.	" 656	" 1241	" 505	" 848
" 759	" 1149	" 616	" "	é Kovászna ind.	" 535	" 1120	" 333	" "
" 851	" 1249	" 705	" "	é K.-Vásárhely ind.	" 449	" 1033	" 245	" "
F ¹ V. 826	V. 400	V. 933	" "	ind Brassó é	V. 727	V. 152	V. 720	" "
" 952	" 525	" 1049	" "	é Zernest ind.	" 608	" 1238	" 612	" "
F ² Sz. 655	Sz. 1035	V. 500	" "	ind S.-Szt.-György é	V. 635	V. 425	V. 838	T. 1205
" 902	" 1242	" 831	" "	é Cs.-Szereda ind.	" 345	" 223	" 635	" 903
" 1107	" 306	" "	" "	é Cs.-Gyimes ind.	" "	" 1207	" 430	" 520
a Sz. 610	V. 1125	Sz. 402	V. 1100	ind Piski a) é	V. 425	Sz. 1035	V. 300	Sz. 820
" 1006	" 358	" 735	" 440	é Petrosény ind.	" 1201	" 713	" 1036	" 505
T. 1157	" "	" 924	" 623	é Lupény ind.	" 1033	" 540	" 843	T. 301
a ¹ T. 620	V. 1135	T. 425	V. 1032	ind Piski é	V. 448	T. 1025	V. 250	T. 810
" 718	" 1220	" 523	" 1116	é V.-Hunyad ind.	" 408	" 938	" 210	" 722
b V. 200	V. 740	Sz. 421	" "	ind Alvinc é	V. 645	Sz. 1123	V. 858	" "
" 655	" 1224	" 821	" "	é N.-Szeben ind.	" 152	" 743	" 320	" "
c V. 437	V. 940	T. 436	" "	ind Gyulafehérvár é	V. 723	T. 1103	V. 614	" "
" 733	" 1232	" 747	" "	é Zalatna ind.	" 455	" 820	" 343	" "

Gazdák Biztosító Szövetkezte
BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.
Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulá-	1,970,340.— K.
sával	764,760.16 "
Tartalékok	2,735,104.16 "
Összesen:	2,735,104.16 "

1901. évi fölösleg	90,340.— K.
1902. " "	59,782.26 "
1903. " "	109,331.73 "
1904. " "	72,438.93 "
1905. " "	61,730.60 "
1906. " "	39,243.65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adtak fel biztosításukat 5%-os engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványval és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

Klinger Henrik

Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövőgyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.

Raktár: **Budapest, V., Szabadság-tér II.**

Ajánlja készítményeit, u. m. **lisztes, korpa- és gabona**

Zsákokat

lenből, kenderből és juttából varrással, vagy varrás nélkül. Továbbá

vizmentes ponyvákat

gépekre és kazlakra, **nyers szekér- és repce-ponyvákat, nyers és ruggantázott kender-tömlőket, vízvedreket, vízmentes lótakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.**

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

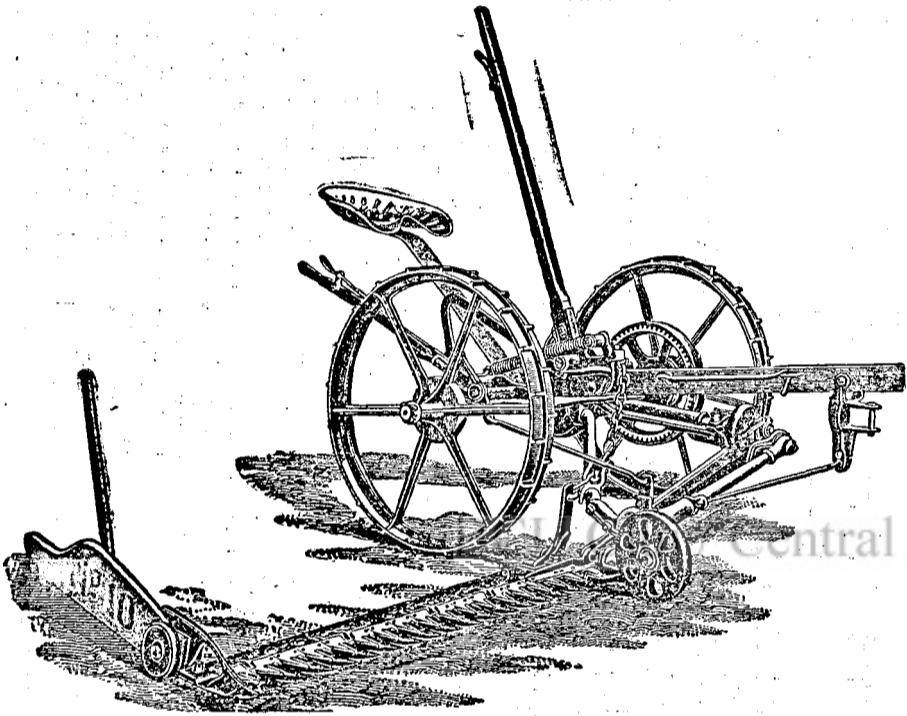
2112

Pinzgau tenyészbika.

18 darab 1-1³/₄ éves elsőrendű kiváló pinzgau tenyészbika, importált eredeti pinzgau tenyészállatoktól származva és az országos törzskönyvbe felvéve, **eladó!**

Czukorgyárnál BOTFALU, máv. állomás, Brassó megye.

2170

A világhírű és hazánkban is legjobbnak elősmert

eredeti Johnston-féle

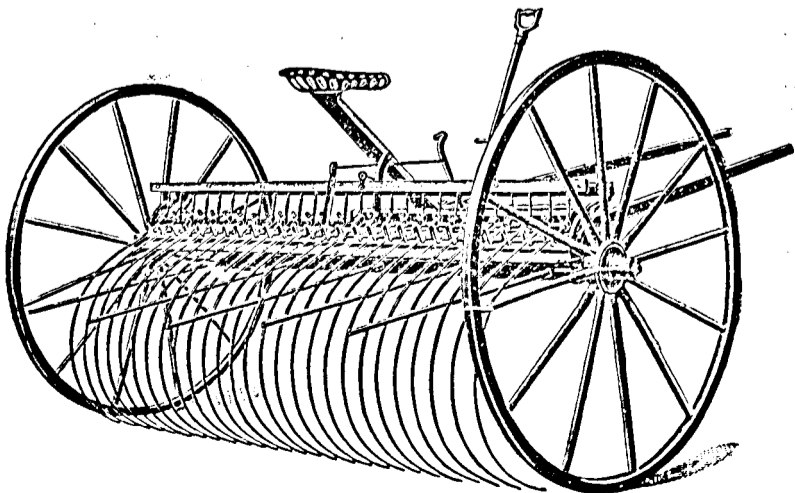
fűkaszálók,
teljesen aczél gereblyék,
szénaforgatók,
marokkrac aratógépek,
kéveköti aratógépekről

részletes leírást és árajánlatot készséggel küld:

a „Johnston“ amerikai aratógép-gyár magyarországi vezérképviselte:

Bächer Rudolf, Melichar Ferencz

Budapest, VI. Nagymező-u. 68.

1910

Mindennemű

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben **FISCHER-féle** és legjutányosabban a zsák és ponyvagyárban **Budapest, Nádor-utca 31-33. sz.** szerezhetők be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcshöz intézet.** 2072

Arjegyék, minták ingyen és bérmentve küldetnek.

A peronoszpora leghatékonyabb ellenszere a Dr. ASCHENBRANDT féle

BORDÓI POR

amint azt úgy a külföldi mint kilencz éves hazai tapasztalatok igazolják. **Nem perzsel! Jól tapad! A fecskendőket nem rontja! A burgonyavész ellen használt szerek közt is a leghatásosabb!**

A **lisztharmat** legbiztosabb gyógy- és óvszere a **Dr. ASCHENBRANDT-féle**

RÉZKÉNFOR

mely a szőlőt egyúttal az **antraknózis** ellen is megvédi.

A porok árai Budapesten:

50 kg.-os zsákban kg.-kint bordói por 72 fill.
10 és 5 kg.-os zsákban

kg.-kint bordói por 76 fill.

2 kg.-os zsákban kg.-kint bordói por 77 fill.

50 kg.-os zsákban kg.-kint rézkénpor 45 fill.
10 és 5 kg.-os zsákban

kg.-kint rézkénpor 49 fill.

2 kg.-os zsákban kg.-kint rézkénpor 50 fill.

Gyártás korlátolt! Tessék a szükségletet **előbb megrendelni.** A porok szállítása bármely időben és részletben történhet. — Ismertető füzeteket, használati utasításokat küld, megrendeléseket elfogad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V. ker., Alkotmány-u. 31. sz.

A por ezenkívül kapható és megrendelhető:

Singer Efraim urnál **Kolozs**; Juhász Mihály urnál **Torda**; Dirnsdorfer Simon urnál **Torda**; Kovátsík József urnál **Bánffy-Hunyad**; Ifj. Gierig Vilmos urnál **Magyar-Igen.**

2163

Áprilisi vetésre:
Prairie királyné tengeri

100 kg. 16 kor.

Májusi vetésre:
Putyi tengeri

koránérő, 100 kg. 18 kor.

Székely tengeri
legkorábbi, 100 kg. 20 kor.

Magyar kincs burgonya

100 kg. ... 7 kor.

1000 " ... 60 "

5000 " ... 250 "

10000 " ... 450 "

Amerikai dió-, szil-, kőris

sorfák

100 drb. 70 kor.

Pekingi kacsatójas
tucatja 6 kor.

Fehér és fekete Orpington-tojás
tucatja 12 kor.

Olasz emdeni libatojás
tucatja 24 kor.

Bronzpulykatojás
tucatja 12 kor.

Magyar üszők
1-2 éves élőkilonként 80 f.

Magyar üszők
2-4 éves élőkilonként 70 f.

Magyar igás ökrök
darabja 5¹/₂ q. 500 kor.

Magyar bikák
darabja 600-1600 kor.

2053

Gr. Teleki Árvéd
uradalmában
posta, távirtda, vasut: **Koncza.**